

KOMMENTARER: TRYGVE SÖDERLING

Asymmetri

Sannolikt reflekterar få i Ryssland just nu över att ryska städer inte attackeras med kryssningsrobotar. Att svara med samma mynt på den terror mot civilbefolkningen som Putin utsätter ukrainarna för skulle inte bara vara ett enfaldigt öga för ögatänkande; det skulle rasera det moraliska övertag Ukraina har som attackerad part. Ett exempel på den asymmetri som på många plan gäller för detta krig.

Militär asymmetri till Rysslands fördel var vad Putin och hans strateger räknade med när de för ett år sen samlade trupper vid den ukrainska gränsen. Den ockupation som inleddes med kuppen på Krim 2014 och hybridkriget i Donbass skulle i februari 2022 slutföras i full skala, genom massiv övermakt.

Planen var kriminell, men hade också ett annat fel: den var orealistisk, baserad på önsketänkande. Ett år senare kontrollerar Ryssland visserligen stora stycken ukrainsk mark, men framryckningen har hejdats och rent militärt råder något som snarare liknar symmetri. Ukrainsk försvarsvilja och materiellt stöd från framför allt USA har visat sig kunna stå emot den ryska krigsmaskinen. I vissa fall tvingat den att retirera.

I europeisk historia minns man första världskrigets fruktansvärda slakt vid i stort sett stillastående fronter. Närmare i tiden ligger ett annat ”symmetriskt” krig, mellan Irak och Iran 1980–88. Det slutade i en FN-förhandlad fred utan att gränsen

flyttats. Som i kaptenens replik, när Hamlet hör sig för om en norsk trupp på väg mot Polen:

*Om sanningen ska fram, och utan omsvep:
vi ämnar ta en liten plätt med jord
vars avkastning är namnet, inget mer;
för fem dukater, fem, lät jag den ligga,
och varken Norge eller Polen får
en bättre ränta om den klubbas bort.*

(*Hamlet*, akt 4, scen 4, övers. Clas Zilliacus)

”Två tusen liv och tjugutusen guldmynt / får inte slut på käbblat om det strå’ t”, konstaterar Hamlet. Offren för det meningslösa Irak-Iran-kriget var minst en halv miljon liv, säkert också en väldig mängd guldmynt.

USA:s bistånd till den anfallande parten, Saddam Husseins Irak, beskrev som känt en u-sväng 1990 när Irak i stället ockuperade sin tidigare allierade Kuwait. En internationell koalition under USA:s ledning ”gick in” militärt och återställde gränsen; ett asymmetriskt krig bestraffades med ett annat. Mönstret upprepades när en grupp mestadels saudiska terrorister attackerade New York 11.9.2001. Den gången följde 20 år av asymmetrisk krigföring och amerikansk ockupation – av Afghanistan.

”Ledarna för ett auktoritärt styrt land, Stalin och Putin, kunde inte se den avgörande faktorn. Att individer i ett fritt land har vilja och övertygelse”,

konstaterade president Niinistö i sitt nyårstal. ”Och att ett folk som agerar tillsammans är en enorm kraft”. Försvarsvilja har visserligen funnits också i länder som knappast kan kallas fria i den bemärkelse presidenten avsåg. Folket i Stalins diktatur kämpade mot Hitlers diktatur. I Afghanistan tvingades västmakterna ge upp mot den asymmetriska motståndaren, taliban. Liksom USA 1973 tvingades fly från Vietnam, efter att miljontals vietnameser och 58 220 amerikaner dödats.

USA:s överenskomna krigsskadestånd till Vietnam utbetalades aldrig. En krass definition på en stormakt kunde vara: en stat som med eller mot internationell rätt kan attackera och ockupera ett annat land. USA:s och Storbritanniens andra Irakkrig på fiktiva grunder, 2003–11, är ett närliggande exempel. Den regionala stormakten Israels ockupation *de facto* av hela Palestina sedan 1967 ett annat. Uppenbarligen vill Putins Ryssland se sig som och agera som en stormakt av motsvarande slag.

På ett toppmöte nyligen i Pretoria försvarade utrikesministern Sergej Lavrov den ryska invasionen i Ukraina med ett språkargument:

”Hur skulle England ha reagerat om Irland förbjöd engelska? Hur skulle Frankrike ha reagerat om Belgien förbjöd franska? Hur skulle Sverige ha reagerat om Finland förbjöd svenska?” (*Dagens Nyheter* 23.1)

Ukraina har inte förbjudit ryska, det är en av de många legender – tillsammans med ”nazism”, ”russofobi” och ”satanism” – som ingår i den kremlska propagandan. Det är hur som helst en intressant tanke att ett förbud mot svenskan i Finland (på initiativ av Grundfinnarna?) skulle ge Sverige ”rätt” att ockupera och ödelägga Finland. Kanske med argumentet att landet historiskt hör till Sverige (frånsett en rysk period, som Lavrov torde känna till), alltså är en del av Sveriges ”intresseområde”?

Att mobilisera den svenska armén och förklara nödvändigheten av en sådan attack för folket skulle ställa den svenska försvarsministern Pål Jonson inför en oväntad utmaning. Fantasierna åsido visar Lavrov-citatet att det råder asymmetri också beträffande argumenten, och hur genomskinliga de kremlska lögnerna kan bli.

30.1.2023